

О. В. Евтухова

*Науч. рук. Н. П. Капшай,
канд. филол. наук, доцент*

ПОИСКИ ПРЕКРАСНОГО В ТВОРЧЕСТВЕ А. А. ФЕТА

У каждого великого поэта собственное представление о Прекрасном, исследование которого позволяет проникнуть в суть творческой индивидуальности художника. Прекрасное – одно из ключевых понятий философии, эстетики, литературы. Сегодня категория Прекрасного актуальна, поскольку пересекается с такими важными понятиями, как возвышенное, идеальное, безобразное, обретающими в сложной современности новые характеристики.

Поиски Прекрасного А. А. Фетом – проблема, до сих пор не нашедшая глубокого освещения в литературоведении, так как требует комплексного исследования и затрагивает скрытые механизмы творческой психологии автора. На формирование представления о Прекрасном у Фета повлияли многие факторы. Историческая эпоха: XIX век – век реформ и преобразований всей жизни общества. Биография поэта: Фет в течение многих лет испытал на себе, что значит быть незаконнорожденным, был жестким и прижимистым сельским хозяином, дворянский титул, за который сражался долгие годы, получил только в 53 года. Эстетические искания эпохи: начинается творчество Фета в эпоху Пушкина и Лермонтова, завершается в период импрессионизма.

Прекрасное в творчестве Фета многогранно и содержательно. Прекрасна женская красота, которая опоэтизирована с помощью пейзажа. Фет пишет о красоте искусства, которое, по его мнению, отражает красоту действительности и поэтому также является Прекрасным. Любовь Фет воспевает не только как чувство к женщине, но как любовь к родной земле. Фет воспевает красоту жизни как главную ценность бытия, которую не умаляют различные жизненные проблемы и заботы. Все произведения Фета пронизаны культом природы. Им изображаются не просто времена года, а увековечивается природное мгновение: «Этот листок, что иссох и свалился, Золотом вечным горит в песнопеньи». Фет считал, что воспроизведение мира как красоты является главной задачей художника.

Мы приходим к выводу, что в житейском противостоянии различным проявлениям безобразного, в разноплановом и многоаспектном поиске красоты автор «Вечерних огней» выбрал неизменный, проверенный собственным опытом эталон Прекрасного, которое заключается в русском образном слове. Его красота впитана из русского фольклора, постигнута в русской поэзии. Поэтическое слово спасло художника от жизненной рутины, дало возможность реализоваться природному дарованию, выдержать испытания времени.

Т. А. Зубік

*Навук. кiр. В. К. Шынкарэнка,
д-р фiлал. навук, дацэнт*

ЖАНРОВАЯ СПЕЦИФИКА РАМАНА Л. РУБЛЕЎСКОЙ “СКОКІ СМЕРЦІ”

Твор “Скокі смерці” Л. Рублеўскай з яго двухпланавым і арганічна знітаваным гістарычнай і сучаснай лініямі сюжэтам напісаны ў найлепшых рысах гатычнага рамана. Прысутнасць у яго зместава-фармальнай арганізацыі адзнак дэтэктыва з яго ўстойлівай атрыбутыкай (матыў злачынства абумоўлены тут хцівасцю і пагоняй

за нажывай маральна і духоўна абмежаваных людзей) і “любоўнага” рамана (складаныя ўзаемаадносінны Ганны – Юрыя – Стэлы) толькі спрыяе ўзмацненню інтрыгуючага пачатку і драматызму дзеяння.

Выразная арыентацыя на ўдумлівае асэнсаванне ўрокаў мінулага як перадумовы шчаслівага спраўджвання дзён сённяшніх і заўтрашніх дазваляе пісьменніцы звярнуцца да асвятлення не толькі заўжды вострых для беларусаў праблем нацыянальнай годнасці і самаідэнтыфікацыі, выбару далейшага шляху, самабытнасці культуры і гісторыі, што асабліва важна пры тэндэнцыі масавым захапленні чужым і занябанні свайго, але і асэнсавання складаных і агульнацікавых ва ўсе часы філасофскіх і быццёвых пытанняў.

Па многіх паказчыках раман Л. Рублеўскай набліжаецца да такой жанравай разнавіднасці, як гістарычнае фэнтазі (прыёмы містыцызму, багатая сімволіка, адпаведная вобразная сістэма, перанос рэальнага псіхалагічнага досведу ў сферу гатычнай паэтыкі; узяць хоць бы тыя ж скокі смерці, сны галоўнай гераіні Ганны Барэцкай). Абраная форма не толькі істотна паглыбляе змест рамана, але і надзвычай пашырае яго часапрастор, сродкі псіхалагічнага аналізу герояў, прыёмы пісьма.

Разам з сугестыўнасцю своеасабліваасцю паэтыкі рамана пісьменніцы з’яўляецца ўзаемадзеянне ў яе плыні фрэнетычнай і сентыментальнай традыцыі. Аналітычна-разважлівы характар аповеду, яго лірычная эмацыянальнасць не выключае рамантычнай экспрэсіўнасці і ўласцівай магічнаму рэалізму крайняй напружанасці.

Мяркуем, што спалучэнне ў змесце сінкрэтычнага па жанравых адзнаках рамана “Скокі смерці” Л. Рублеўскай актуальнай праблематыкі і спрадвечных пытанняў быцця, а ў яго структуры і моўнай плыні – самых розных стылёвых пачаткаў, дае падставы гаварыць пра гэты твор як удалы творчы эксперымент, у аднолькавай ступені важны як для самой пісьменніцы, так і ўсёй сучаснай беларускай літаратуры.

Н. В. Канцавая

Навук. кір. А. М. Мельнікава,

канд. філал. навук, дацэнт

ГІСТОРЫЯ ШТОДЗЁННАСЦІ ПРАЗ ПРЫЗМУ ЛІТАРАТУРЫ

У апошні час у гуманітарных навукх значна ўзрасла цікавасць да вывучэння гісторыі штодзённасці. У цэнтры ўвагі навукоўцаў апынаецца асоба з яе будзённымі патрэбамі, турботамі і светапоглядам. Вывучэнне гісторыі штодзённасці праз прызму беларускай літаратуры мае наватарскі характар. Намі было разгледжана адлюстраванне штодзённасці ў творах Я. Коласа і Ул. Караткевіча.

Я. Колас апісвае спецыфіку беларускага адзення, сялянскага этыкету, нацыянальныя сялянскія стравы. Паводле Я. Коласа, на сталае ў селяніна можна было ўбачыць і верашчаку са скваркамі, і бліны, і яешню, і тварог са смятанай, і бульбяныя клёцкі.

Ул. Караткевіч, у адрозненне ад Я. Коласа, узнаўляў побыт шляхты і магнатаў. Для пісьменніка ў аповесці “Дзікае паляванне караля Стаха” важна было паказаць каларыт, атмасферу беларускага шляхецкага асяроддзя мінулай эпохі. У аповесці шмат апісанняў побыту шляхты. Напрыклад, у доме Дубатоўка Беларэцкага частавалі такімі стравамі: гусь з бруснічным варэннем, пампушкі з часнаком, халодныя пірагі з гусінай пячонкай і нават ласіныя вусны ў падсалоджаным воцаце.

Не менш ўвагі ў літаратуры надаецца выяўленню спецыфікі беларускага адзення. У паэме Я. Коласа “Новая зямля” пададзены асаблівасці сялянскай вопраткі. Традыцыйны комплекс мужчынскага сялянскага адзення складаўся з палатнянай кашулі, нагавіц, камізэлькі. Ул. Караткевіч імкнуўся адлюстраваць у сваіх творах спецыфіку шляхецкага адзення. У аповесці “Сівая легенда” чытаем: “А на пані Любцы